

STATENS VA-NÄMND

BESLUT

2013-03-20
Stockholm

BVa 16

Va 331/11

SÖKANDE A K och A L

MOTPART Halmstads kommun
301 05 Halmstad

Ombud: Va-chefen L L
adress som ovan

SAKEN Anläggningsavgift

VA-NÄMNDENS AVGÖRANDE

1. Halmstads kommun förpliktas att till A och A L återbetala den del av den betalda anläggningsavgiften som hänförs till dagvatten fastighet jämte ränta enligt 5 § räntelagen från den 27 november 2011 till dess betalning sker.
2. A och A Ls yrkande avseende anläggningsavgift som hänförs till dagvatten gata lämnas utan bifall.

BAKGRUND, YRKANDEN M.M.

A och A L äger tillsammans fastigheten Halmstad Eketånga 5:230, som är belägen inom verksamhetsområdet för Halmstads kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning. I maj 2010 beslutade kommunfullmäktige att utvidga verksamhetsområdet för dagvatten så att det kom att omfatta denna fastighet. Förbindelsepunkt för dagvatten fastighet har upprättats. De äger även grannfastigheten Halmstad Eketånga 5:154 för vilken det inte har upprättats någon förbindelsepunkt.

A och A L har yrkat att Va-nämnden ska fastställa att förutsättningar för uttagande av anläggningsavgift för dagvatten inte föreligger för deras fastighet och att kommunen ska återbetala anläggningsavgiften om 47 025 kr jämte ränta enligt 5 § räntelagen från den 27 november 2011.

Kommunen har bestritt sökandenas yrkanden, men vitsordat räntan som skälig i och för sig.

Målet har efter muntlig förberedelse jämte besiktning företagits till avgörande sedan parterna skriftligen slutfört sin talan i målet.

GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN

A och A L har anfört följande.

De har inte behov av dagvattenavlopp eftersom tomten har fungerande stenkistor. Allt dagvatten leds från stuprören ner till stenkistorna. På deras intilliggande fastighet Halmstad Eketånga 5:154 finns ett vattenfylld stenbrott, som samlar ihop allt vatten som inte infiltreras på fastighetens mark. Inget dagvatten lämnar tomten eftersom det är en stor parkliknande tomt på 3 700 kvm och väl-dränerad sandjord på fastigheten. Stenbrottet brukar under sommaren vara torrlagt, alltså leds inte något dagvatten bort från deras respektive fastigheter. Stenbrottet är alltid minst 2 m lägre än gatunivån. Fastighetsägarna anser att det för deras fastighet är fråga om s.k. lokalt omhändertagande av dagvatten

med tanke på den parkliknande utformningen av fastigheterna. Lutnings-förhållandena på fastigheten medför att den anvisade förbindelsepunkten ligger för högt för att i vart fall de längst bort belägna stuprören ska kunna anslutas med självfall.

Kommunen har anfört följande.

Fastigheten ligger inom tätbebyggt detaljplanelagt område. Kommunen anser att fastighetens behov av dagvattenavlopp inte med större fördel kan tillgodoses på annat sätt än den allmänna anläggningen. Förhållandena i området ställer krav på en väl fungerande dag-vattenledning i området som helhet och därmed även för de enskilda fastigheterna. Verksamhetsområde för nyttigheten dagvatten fastställdes av kommunfullmäktige den 27 maj 2010. Ett antal fastighetsägare har vid ett flertal tillfällen påtalat problem med hantering av ytvatten och högt grund-vatten inom aktuellt område. Problemen beror på dagvattnet i området. Det förekommer ett otillåtet nyttjande av spillavloppssystemet för avledning av både dag- och dräneringsvatten. Spillavloppssystemet belastar därför med onödigt stor mängd ovidkommande vatten. Avsikten med dagvattenutbygganden är att eliminera problemen. Beträffande förhållandena på enskilda fastigheter är kommunens uppfattning att stenkistor eller motsvarande lösningar som fastigheterna har inte är tillräckliga för att omhänderta dag-vattnet på ett tillfredsställande och säkert sätt. Det är fråga om kollektiva lösningar och handlar om en s.k. infrastrukturtjänst. Krav ställs på såväl kommunen som den enskilde fastighetsägaren. Det går inte att som sökandena gör enbart bedöma behovet av dagvattenavledning för den egna fastigheten och utifrån det dra slutsatser om behovet för hela området. Vattentjänsten dagvatten gata är en tjänst som inte är kopplad till krav på förbindelsepunkt eller ett faktiskt behov på den enskilda fastigheten utan är fråga om en ren infrastrukturtjänst. I Halmstads kommun finansieras va-tjänsten i dess helhet av va-kollektivet utan skattesubventioner. Därmed är det ett rättvisekrav att kostnaderna för dagvattentjänsten fördelas ut på den del av kollektivet som närmast har nytta av den.

Varje fastighet bidrar till den ökade mängden dagvatten även om en del av vattnet faller ner i stenkistorna och i detta fall en del i stenbrottet. Kommunen

vill att Va-nämnden prövar om en fastighetsägare kan använda sig av en annan fastighet för infiltration. Självfallsanslutning av dagvatten från takytor m.m. till anvisad förbindelsepunkt ska vara möjlig. Fastigheten Halmstad Eketånga 5:154 ligger inom kommunens verksamhetsområde för dricks-, spill- och dagvatten men någon förbindelsepunkt har inte upprättats för *den*.

VA-NÄMNDENS SKÄL

Va-nämnden har tidigare funnit avgiftsskyldighet för dagvatten föreligga för flera andra fastigheter som ligger nära sökandenas (se Va-nämndens avgörande BVa 12/12 vilket på talan av fastighetsägare fastställdes av Svea hovrätt i dom den 19 november 2012, i mål nr M 3455-12).

Va-nämnden har genomfört besiktning på sökandenas fastigheter Halmstad Eketånga 5:154 och Halmstad Eketånga 5:230 varvid följande antecknades. De båda fastigheterna sambrukas och har tillsammans en yta på drygt 3 700 m. På fastigheten Halmstad Eketånga 5:154 finns ingen bebyggelse men en damm (stenbrott) samt därutöver grönytor. På Halmstad Eketånga 5:230 finns en större villabyggnad samt i övrigt grönytor. Marken lutar kraftigt från villabyggnaden västerut mot dammen men även mot söder. Flertalet av villans stuprör leder via vattenutkastare ut takvattnet på grönytorna. Något av stuprören är enligt fastighetsägarna förmodligen anslutet till en stenkista. Vid regn fångas i vart fall under vegetationsperioden större delen av vattenvolymen upp av vegetationsytorna. En stor del av övrigt vatten kan avrinna till dammen. För Halmstad Eketånga 5:230 har förbindelsepunkt för dagvatten upprättats vid gränsen mot Dammgränd (norra delen).

Dagvatten fastighet

Enligt 24 § första stycket lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, vattentjänstlagen, gäller att en fastighetsägare ska betala avgifter för en allmän va-anläggning om fastigheten finns inom va-anläggningens verksamhetsområde och den med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver

vattentjänster och behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt. Vid bedömningen av behovet av skydd för människors hälsa eller miljön, ska särskild hänsyn tas till i vilken utsträckning jämförda alternativ tillgodoser intresset av en god hushållning med naturresurser. Avgiftsskyldighet kan uppkomma genom att huvudmannen upprättar förbindelsepunkt för fastighetens anslutning och underrättar fastighetsägaren om läget, *eller* på annat sätt (se 25 § p. 1-2).

Enbart det förhållandet att huvudmannen har byggt ut den allmänna va-anläggningen inom ett område medför alltså inte att fastighetsägarna därmed blir skyldiga att betala anläggningsavgift. Avgiftsskyldigheten ska i princip vara motiverad av den enskilda fastighetens behov. Frågan om hur behovet i fråga bäst kan tillgodoses ska bedömas efter objektiva grunder och med beaktande av fastighetens användningsmöjligheter på sikt. Vid prövningen måste hänsyn vidare tas bland annat till den omgivande bebyggelsen och områdets karaktär i övrigt. Där förhållandena i ett bebyggelseområde i stort påkallar att allmän va-anläggning byggs ut för att betjäna området, är det ofrånkomligt att detta åtminstone i någon mån måste innefatta en presumtion för att också de enskilda fastigheterna i området har ett motsvarande behov.

Att ett behov föreligger att ordna dagvattenavrinningen torde inte vara stridigt. Vad som är föremål för prövning i målen är därför hur detta behov tillgodoses på bästa sätt. Fastighetsägarna har bevisbördan för att de enskilda lösningarna bättre tillgodoser behovet att ta omhand fastigheternas dagvatten än att låta koppla in detta på kommunens dagvattenledning.

Fastigheten har anordningar för att ta omhand dagvattnet. Det finns stenkistor. Dessutom finns på den av sökandena ägda grannfastigheten en damm vilken som det får förstås de anser kan omhänderta dagvatten i sådan mängd att sådant vatten inte annat än marginellt belastar det kommunala nätet med dagvatten.

Fastigheten är belägen inom ett tätbebyggt, detaljplanelagt bostadsområde för permanentboende nära Halmstads centrala delar. Kommunen har successivt byggt ut dagvattenledningarna inom närbelägna områden och i samband därmed utvidgat verksamhetsområdet för nyttigheten dagvatten. Även längs delar

av Dammgränd finns sålunda sedan tidigare verksamhetsområde för dagvatten med fastigheter anslutna till dagvattenledningen medan närbelägna villaområden i viss utsträckning inte har dagvatten utbyggt (beslutsbilaga 1).

Enligt kommunen har ett antal fastighetsägare i området påtalat problem med hantering av ytvatten och högt grundvatten. Problemen uppges bero på dagvattnet i området. Vidare förekommer det enligt kommunen ett otillåtet användande av spillavloppssystemet för avledning av både dag- och dräneringsvatten varför spillavloppssystemet belastas med onödigt stor mängd ovidkommande vatten. Avsikten med dagvattenutbygganden är att eliminera problemen.

Det måste enligt Va-nämndens mening i ett bostadsområde av nu aktuellt slag ställas stora krav på att vattenavrinningen fungerar bra och att dagvattnet kan separeras från spillvattnet som belastar reningsverket. Det finns inte anledning att ifrågasätta kommunens uppgifter. Kommunens åtgärder att bygga ut dagvattennätet i området för att komma till rätta med problemen får anses nödvändiga.

En ordning som innebär att vattenavrinningen i ett område av nu aktuell typ för många fastigheter skulle lösas genom stenkistor och infiltration kan inte vara att tillgodose behovet att avbörda avloppet på bästa sätt.

I detta mål har sökandena dock även pekat på att fastigheten använder sig av den intilliggande obebyggda fastighetens damm/stenbrott för att hantera dagvattnet. För den fastigheten har det inte upprättats någon förbindelsepunkt.

Den förbindelsepunkt som har anvisats ligger i jämnhöjd med de högst belägna delarna av fastigheten.

Va-nämnden gör följande bedömning.

Va-nämnden ser inget hinder mot att en fastighetsägare ska få tillgodoräkna sig åtgärder för omhändertagande som görs på en egen grannfastighet. Genom

ägandet har de tillförsäkrat sig rätten att kunna använda sig av den där befintliga dammen m.m.

Va-nämnden har besiktigat fastigheterna. Vad som har iakttagits vid besiktningen motsäger inte vad fastighetsägarna har uppgett. Vidare saknas det anledning att ifrågasätta deras iakttagelser. Deras uppgifter om hur dagvattnet omhändertas på fastigheten och grannfastigheten får därför godtas. Tomterna framstår också som lämpliga för ett sådant omhändertagande. Fastighetsägarna får anses ha visat att de på ett godtagbart sätt kan omhänderta dagvattnet lokalt. Härtill kommer att såvitt utredningen visar endast en del av förekommande dag-, drän-, och ytvattenflöden torde kunna avledas med självfall via den upprättade förbindelsepunkten utan ingripande och dyrbara arbeten på fastigheten. Vid fördelsprövningen ska också vägas in den ekonomiska fördelen av att undgå avgiftsskyldighet för tillgång till allmän dagvattenanläggning.

Sökandena får sammantaget anses ha uppfyllt bevisbördan för att deras lösningar bättre tillgodoser behovet att ta omhand fastighetens dagvatten än att låta koppla in detta på kommunens dagvattenledning.

Deras talan ska därför bifallas i denna del.

Dagvatten gata

Skyldigheten att betala avgifter för bortledning av vatten från allmän platsmark följer av 26 § vattentjänstlagen. Avgiftsskyldighet förutsätter att fastigheten finns inom va-anläggningens verksamhetsområde, att den är bebyggd eller enligt en detaljplan är avsedd för bebyggelse och behöver, eller har nytta av, bortledning av vatten från allmän platsmark. Avgiften ska avse bortledning av vatten från allmän platsmark inom va-anläggningens verksamhetsområde och avgiften kan tas ut när huvudmannen har ordnat de anordningar som behövs för bortledandet och informerat fastighetsägaren härom.

Det behov eller nytta som det talas om i bestämmelsen förutsätter inte något individuellt behov hos den enskilda fastigheten av avledning utan motiveras

med att bebyggelseområdet i stort behöver tjänsten och att områdets nytta av dagvattenavledningen naturligen också ligger i fastighetsägarnas intresse.

Genom utredningen är det klarlagt att sökandenas bebyggda fastighet ligger inom kommunens verksamhetsområde för avledning av dagvatten från allmän platsmark och att kommunen har ordnat för bortledandet av vattnet. Det är också klart att de blivit informerade om förekomsten av den allmänna anläggningen.

Utredningen får vidare anses ge vid handen att sökandenas fastighet i va-rättslig mening har nytta av dagvattenavledningen i området. Därmed kan de inte undgå avgiftsansvar för detta.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Se bilaga 2

På Va-nämndens vägnar

Lars Olsson

Va-nämnden: rådmannen Lars Olsson, ordförande samt ledamöterna Gunilla Mejegård, Yngve Darte, Malin Enockson, Krister Nilsson och Anders Helgée (enhälligt).